

Persoonlijke kijk op inentingsangst

In de documentaire *De prik en het meisje* wil filmmaker Maartje Nevejan het dilemma tonen rond de inenting van haar dochter tegen baarmoederhalskanker. Maar hierbij begaan zij en anderen grote denkfouten, die alles moeilijker maken dan nodig.

Met elk gesprek

worden haar

verwarring en

frustratie groter

Jurgen Tiekstra

Een grote zwangere buik verschijnt in beeld. Tegen de buikwand duwt een babyvoetje. Dat is Noa, de dochter van filmmaker Maartje Nevejan, een paar uur voor de bevalling. Toen al wilde ik je beschermen, klinkt de voiceover van de moeder in haar eigen documentaire *De prik en het meisje*. En die beschermingsdrang is nog onverminderd groot, ook als dertien jaar later een envelop op de mat ploft waarin staat dat dochter Noa ingeënt moet worden tegen baarmoederhalskanker.

In 2009 zette de overheid, op gezag van minister Klink van Volksgezondheid, een grootscheepse inentingscampagne op poten om meisjes in het begin van de puberteit een vaccin tegen het kankerverwekkende HPV te geven. Roel Coutinho, directeur van het Centrum Infectieziektebestrijding, verscheen overall in de media om de vele „indianenverhalen” te bestrijden: meisjes zouden na de inenting verlamd raken, sterven aan een bloedprop in de hersenen, kanker krijgen of onvruchtbaar worden. Anneke Bleker werd met haar tegenbeweging Verontruste Moeders een onverwachte sta-in-de-weg.

Maartje Nevejan was een van die ouders die temidden van dit gevecht om de waarheid de weg kwijtraakte: beschermde ze haar dochter nu juist met of zonder een inenting? Als je

filmmaker bent, zit er maar één ding op: je brengt je eigen zoektocht in beeld. In documentaire *De prik en het meisje* spreekt ze met publicist Karin Spaik, zit ze in het café met de bevriende wetenschapsfilosoof André Klukhuhn, bezoekt ze een gedrags-econoom en ga zo maar verder. Met elk gesprek worden haar verwarring en frustratie groter.

Dat er meerdere grote denkfouten worden gemaakt, helpt dan absoluut niet mee. Filosoof André Klukhuhn legt bijvoorbeeld uit dat er geen goede of slechte keuze mogelijk is, omdat de mens twee hersenhelften heeft die beiden iets anders zeggen: de linkerhelft is van de rede, de rechter van de emotie.

Het is lovenswaardig dat Klukhuhn benadrukt dat de inentingscampagne ook door emoties wordt omgeven, maar dat zegt niet dat een onderbuikgevoel vol wantrouwen danwel vertrouwen een goede handleiding is. Want uiteindelijk stoelt de beste keuze volledig op ratio: in hoeverre bestrijdt het vaccin de baarmoederhalskanker en wat zijn de eventuele schadelijke bijwerkingen?

Over die bijwerkingen is niks bekend, dat zegt ook een patholoog-anatoom die Nevejan raadpleegt. Deze vrouw is desalniettemin lyrisch over de inentingscampagne: het is een prachtig experiment. Vervol-

gens bespeelt de arts het schuldgevoel van de filmmaker door te zeggen dat het experiment benadeeld wordt als deze haar dochter niet laat meedoen. Maar dat is een absurd verwijt, omdat het experiment niet zit in de positieve maar in de eventueel negatieve bijwerkingen van het vaccin. Dat de inenting werkt, is volgens Coutinho een keihard feit.

Nevejan loopt ook binnen bij een gedrags-econoom. Uit het gesprek begrijpt zij dat de keuze waarvoor zij gesteld wordt een gevolg is van de marktwerking. Ze is geschokt, want ze dacht dat haar keuzevrijheid juist een mooie geste van de overheid was. Maar nu vergist ze zich. De enige marktwerking rond het vaccin was de keuze van de overheid welke farmaceut het medicijn mocht gaan maken: in de aanbestedingsprocedure werd het een strijd tussen GlaxoSmithKline en Sanofi Pasteur MSD. De eerste van de twee zou deze enorme order winnen.

Al die commercie is niet geruststellend. Dus praat Nevejan met de directeur van Nefarma, de belangenvereniging van farmaceuten. Als Nevejan begint over de belangenverstremming van de overheidsadviseurs met de farmaceuten, zegt hij dat het juist gek zou zijn als er geen banden waren geweest. Maar Nevejan vraagt niet of het gek of normaal is, ze vraagt of het góed is.

